

соціального середовища, рівня інноваційного розвитку. Саме ці фактори які дуже пов'язані між собою системно впливають на все, що відбувається навколо та всередині організації.

Список використаних джерел:

1. Гершун А. М. Анализ внешней среды бизнеса [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.cfin.com/management/strategy/plan/t_e_m_p_l_e_s.shtml
2. Кіпа Д. В. Визначення впливу зовнішнього середовища на формування конкурентної стратегії підприємства / Д. В. Кіпа // Бізнес Інформ. – 2014. – № 9. – С. 322–329.
3. Стратегічне управління : навч. посіб. / [Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В. та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 272 с.

Фортуна А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ

ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Банкрутство – це визнаний у судовому порядку фінансовий стан суб'єкта господарювання, за якого він не здатен виконати свої зобов'язання у визначений термін у зв'язку зі значним їх перевищенням над активами [1]. Методичне забезпечення ймовірності настання банкрутства можна розділити на два підходи: державний та науковий [2].

Державний підхід ґрунтується на використанні «Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій» та «Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій із приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства». Особливу увагу в цих методиках приділено розрахунку не лише загальних показників оцінювання фінансового стану, а коефіцієнтів, що дають змогу визначити схильність підприємства до погіршення фінансового стану або у цілому до проявів банкрутства [3].

Науковий підхід ґрунтується на авторських методиках (комерційних), які є комерційною таємницею їх власників та базових методиках (загальновідомих), які широко висвітлюються у спеціальній літературі, використовуються в науково-дослідній роботі. Авторські методики, здебільшого, розробляються для практичного використання на вибір і за потреби фінансовими аналітиками, менеджерами, спеціалістами з антикризового управління. Базові методики (загальновідомі)

поділяються на два підходи. Перший базується на фінансових даних і оперування деякими коефіцієнтами, а саме: Z-коефіцієнтом Альтмана, коефіцієнтом Таффлера та ін., а також умінням «читати баланс». Другий підхід виходить із даних щодо збанкрутілих підприємств та порівняння їх із відповідними даними свого підприємства.

Одним із найбільш важливих інструментів діагностики ймовірності банкрутства підприємства у світовій практиці є дискримінантний аналіз, суть якого полягає у тім, що за допомогою використання математичних методів будують функцію та розраховують інтегральний показник, за допомогою якого можна зробити висновок щодо ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання.

Проаналізовано та наведено на рис. 1 порівняльну характеристику найбільш поширених дискримінантних моделей прогнозування банкрутства підприємства.

Назва	Ймовірність банкрутства, значення Z
Двофакторна модель Альтмана	$Z > 0$ – висока; $Z < 0$ – низька
П'ятифакторна модель Альтмана	$Z < 1,8$ – дуже висока; $1,81 < Z < 2,6$ – висока; $2,61 < Z < 2,9$ – ймовірна; $2,91 < Z < 3,0$ і вище – дуже низька
Модель Спрінгейта	$Z < 0,862$ – висока; $Z > 2,45$ – мінімальна
Модель Ліса	$Z < 0,037$ – висока; $Z > 0,037$ – низька
Модель Р. Таффлера і Г. Тішоу	$Z > 0,2$ – низька; $Z < 0,2$ – висока
Модель Белікова- Давидової	$Z < 0$ – максимальна; $0 < Z < 0,18$ – висока; $0,18 < Z < 0,32$ – середня; $0,32 < Z < 0,42$ – низька; $Z > 0,42$ – мінімальна
Модель Терещенка	$Z > 2$ – не загрожує банкрутство; $1 < Z < 2$ – фінансова рівновага порушена, у разі переходу на антикризове управління банкрутство не загрожує; $0 < Z < 1$ – загроза банкрутства, якщо не будуть проведені санаційні заходи; $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом

Рис. 1. Дискримінантні моделі прогнозування і визначення ймовірності банкрутства підприємства

Зарубіжні дискримінантні моделі, як правило, позиціонуються як універсальні. Вони не містять чітких рекомендацій щодо того, для яких підприємств

їх можна застосовувати найбільш ефективно, а для яких узагалі не слід. Аналіз цих моделей свідчить про те, що вони спрямовані, насамперед, на прогнозування банкрутства великих і середніх підприємств, тому точність прогнозу щодо підприємств малого бізнесу є щонайменше під сумнівом.

Деякі методики взагалі неможливо застосовувати для аналізу фінансового стану малих підприємств. Такі моделі спираються на показники, які або не відображаються у звітності малого підприємства (наприклад, Cash-flow), або не є характерними для малого підприємства (наприклад, ринковий курс акцій). Виділити одну з моделей як ту, що дає найточніший прогноз, складно. Однак модель О. О. Терещенка є найбільш оптимальною для застосування українськими підприємствами, оскільки була створена на основі аналізу діяльності саме вітчизняних підприємств. Незважаючи на те що всі моделі мають певні переваги та недоліки, їх можна й потрібно застосовувати комплексно й завчасно (навіть якщо підприємство функціонує добре й є рентабельним), завдяки цьому можна попередити проблеми й за відповідного менеджменту уникнути їх [6].

Список використаних джерел:

1. Похожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України [Електронний ресурс] / Н. В. Похожа. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/./cgiirbis_64.exe
2. Костіна О. М., Майборода О. Є. Методи та моделі діагностики кризового стану підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2012. – № 4. – С. 91–97.
3. Повстенюк Н. Г. Методи діагностики банкрутства підприємств у сучасних умовах. Економіка і регіон [Електронний ресурс] / Н. Г. Повстенюк. – 2015. – № 1. – С. 25–31. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_1_6.
4. Тімар І. В. Особливості формування системи ризик менеджменту на підприємствах будівельної галузі / І. В. Тімар, А. В. Коваленко // Науковий вісник НГУ, тематичний–Дніпропетровськ, 2011. – С.104–106.
5. Тімар І. В. Ризик менеджмент в антикризовому управлінні підприємством будівельної галузі / І. В. Тімар // Мировая экономика XX века: современные тенденции и перспективы развития: матеріали V Міжнародн. наук.-практ. конфер. – Львів, 18–19 листопада 2011р. – Львів: Львівська економічна фундація, 2011. – С. 71–73.
6. Янковець Т. М., Чернюк Ю. В. Порівняння сучасних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства: закордонний та вітчизняний досвід. Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 20. – С. 58–62.
7. Гринько Т. В. Особливості антикризового управління підприємством в сучасних умовах / Т. В. Гринько // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2014. – №10/1. – Вип. 8 (2). – Т. 22. – С. 117–122.